

Sivistysvaliokunta
SiV@eduskunta.fi

ASIA: HE73//2017 VP HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE LAEIKSI YLIOPISTOLAIN JA AMMATTIKORKEAKOULULAIN MUUTTAMISESTA SEKÄ LAIKSI YLIOPISTOLAIN MUUTTAMISESTA ANNETUN LAIN VOIMAANPANOSTA

<https://www.eduskunta.fi/valtiopaivaasiakirjat/HE+73/2017>

AMMATTIKORKEAKOULUJEN ASEMA

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry kiittää lausuntopyynnöstä ja esittää lausuntonaan seuraavaa:

Arene esittää, että Sivistysvaliokunta huomio HE 73/2017 vp käsittelyssä ammattikorkeakoulujen aseman ja päätös- ja toimivallan korkeakoulukonserneissa ja antaa seuraavan lausuman HE 73/2017 liittyen:

”Sivistysvaliokunta edellyttää hallitukselta seuraavaa, että ns. korkeakoulukonsernien yhteydessä ammattikorkeakouluja koskeva päätöksenteko tapahtuu edelleen ammattikorkeakouluissa riippumatta omistuspohjasta. Lisäksi hallituksen tulee varmistaa, että valtion rahoitusjärjestelmän mukainen rahoitus käytetään korkeakoulukonsortioissa rahoituslainsäädännön mukaisesti ja että yhteistyöstä koituva taloudellinen hyöty jakautuu tasapuolisesti korkeakouluille. Hallituksen tulee antaa sivistysvaliokunnalle selvitys konsortioiden hallintomallien ja rahoitusjärjestelmien toimivuudesta vuonna 2021.”

Perustelut:

Ammattikorkeakoululaissa (2014/4§) ammattikorkeakoulun tehtävät voidaan käsittää ”julkisiksi hallintotehtäviksi/julkisen vallan käyttämiseksi”. Ammattikorkeakouluilla on lakiin perustuvia koulutus- ja TKI- tehtäviä, joiden toteuttamiseen liittyy merkittävää julkista intressiä.

Perustuslakivaliokunta toteaa (7.11.2017) lausuntonaan PeVL 43/2017 vp näin:

” Opettamisen yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa on katsottu olevan ns. tosiasiallista hallintotoimintaa, johon ei sovelleta hallintolain menettelyvaatimuksia koskien hallintoasian käsittelyä (ks. myös PeVL 27/2014 vp, s. 3/II ja HE 72/2002 vp, s. 45). ”,

Tämän perusteella ammattikorkeakouluilla on lain mukaan ns. tosiasiallisia hallintotoimia, eli ammattikorkeakoululain (932/2014) mukaisia tehtäviä, joihin liittyy merkittävää julkista intressiä.

Perustuslakivaliokunta toteaa edelleen lausuntonaan PeVL 43/2017 vp näin:

” Perustuslain 2 §:n 3 momentin mukaan julkisen vallan käytön tulee perustua lakiin. Lähtökohtana on, että julkisen vallan käytön tulee olla aina palautettavissa eduskunnan säätämässä laissa olevaan toimivaltaperusteeseen (HE 1/1998 vp, s. 74/II). Lailla säätämiseen taas kohdistuu yleinen vaatimus lain täsmällisyydestä ja tarkkuudesta (ks. esim. PeVL 25/2017 vp, s. 2). Valiokunnan mielestä sääntelyä on tämän johdosta syytä täydentää säännöksellä hallintovallan määräytymisestä.”

Näin ollen, PeVL toteaa, että julkisen vallan käyttö eli tässä yhteydessä ammattikorkeakoulutoiminta julkisen tehtävän hoitamisena tulee aina perustua eduskunnan säätämässä laissa olevaan toimivaltaperusteeseen - ammattikorkeakoulujen osalta ammattikorkeakoululakiin ja valtioneuvoston myöntämään toimilupaan.

Tämä tarkoittaa, että yliopistolla korkeakoulukonserneissa ei näin ollen ole lain mukaista toimivaltaa/päätösvaltaa ammattikorkeakoulun asioihin, vaikka omistaisi sen.

Ammattikorkeakoulun itsenäinen talous perustuu Ammattikorkeakoululakiin 5 §/2014. Myös ammattikorkeakoulun itsenäisen päätöksenteon perusta on ammattikorkeakoululaissa (932/2014), samoin kuin hallituksen ja rehtorin tehtävät, joita ei voida siirtää yhtiökokoukselle tai osakeyhtiölain mukaan omistajille.

Arene pitää tärkeänä ammattikorkeakoulujen lainmukaista itsenäistä toimi- ja päätösvaltaa konsernirakenteissa.

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry

Tapio Varmola
puheenjohtaja

Riitta Rissanen
toiminnanjohtaja